

DÉLMAGYARORSZÁG

81. évfolyam, 41. szám
1991. február 18., hétfő

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 148 forint
Ára 5,80 forint

A szabadelvűek vállalják a felelősséget

Öbölbeli esélylatolgató — Magyar segítség rubelt csempésző bankoknak? — Az orvos, mint vállalkozó — Kirabolták Neotonékat

A visegrádi hármas találkozót értékelő vélemények közül kétségtelenül a román külügyminiszteré a legérdekesebb: szerinte a háromszög kibővítése lehetséges, s az effajta együttműködés betöltheti a közép-európai biztonságnak a VSZ felszámolása utáni üreit.

Külügyminiszteri optimizmusának adott hangot Jacques F. Poos is. A luxemburgi politikus reményét fejezte ki, hogy a szovjet-iraki párbeszéd hétfői, újabb fordulója eredményes lesz.

Poos, valamint olasz és holland kollégája Moszkvában egyébként találkozott Gorbacsovval, aki rendkívül nyíltan és őlesen fejtette ki véleményét az öt ért gyanúsítgatásokról — hogy tudniillik eltért volna a peresztrojka célkitűzéseitől. A megbeszélésen szó volt persze az öbölbeli háborúról is, melynek további kimeneteléről — egy hónappal a „sivatagi vihar” kitörése után — lapunk munkatársai szakértőket kérdeztek. (Részletek a 2. oldalon.)

Részönkormányzatok

Algyőn...

A barakkváros ebédlőjében a mennyezetről lehulló vízcseppek alatt tartottak szombaton délután 3 órakor gyűlést mintegy másfélszáz az algyőiek. Megjelent Tühegyi József alpolgármester is. Dr. Piri József, a településrészes önkormányzati képviselőjének felkérésére dr. Tóth László megbízott jegyző elmondta az egybegyűlteknél a javaslatok alapján, a kapott szavazatok számának sorrendjében úgynevezett erőlista készült, amelyből Szeged közgyűlése választja ki dr. Piri József mellé a 10 képviselőt. Azért tized, mert önállóként 11 fős testületre lenne jogosult Algyő; s azért a közgyűlés, mert ez biztosítja a leendő testület legitimitását, hisz a törvényes helyi hatalom adja rá áldását. Ha ez nem így történne, akkor Algyő népszavazással kellene részönkormányzatot választani.

A helybeliek kérdései egyfelől arra irányultak, a részönkormányzat képviselőit, s az ide települő három-négy tagú apparátust ki fogja fizetni, másfelől azt firtatták, változik-e ezzel a kedvezményes helyi közlekedés...

Cseppek a barakkból

A nyakkendő ur elsőként ajánl néhány személyt a részönkormányzatba. Mindjárt az első név elhangzása után valaki felpattan: mutassuk be néhány szóval a jelölteket azok kedvéért, akik nem ismerik őket. A jól öltözött úr nem késik a válaszal: dr. Major Józsefet mindenki ismeri a faluban, hiszen ő a községi állatorvos.

* *Javasolom Bakos Józsefet — hangzik a terem mélyéről. A kijárat mellett feláll egy algyői polgár: Nyolcan vagyunk a faluban Bakos Józsefek. Nem tudom, rám gondolt-e?*

Százegey szavazatot kapott. Rá gondolták.

* *Kérem, nagyon ajánlom Boldizsár Jánost. Én ugyan nem ismerem őt személyesen — mondja ugyanaz a valaki, aki kiharcolta a jelöltek kötelező bemutatását pár perccel ezelőtt —, de mindenünnen hallom, úgy két éve tesz már a faluért, s nem is keveset.*

— Nem vállalom — így Boldizsár János —, mert én semmi olyanban nem veszek részt, ahol nem lehet természetesen is eredményesen dolgozni a népért.

Van más nézet is. A megbízott jegyző szerint:

— Ha saját magunkon nem segítünk, az Isten sem segít rajtunk.

* *Valahonnan a terem közepéről:*

— Úgy gondolom, Karsai Lászlóné a férje nélkül félkarú óriás lenne a testületben. Ezért ajánlom Karsai Lászlót.

Igen ám, de nincs itt. Mit lehet tenni, meg kell kérni a feleségét, nyilatkozzon a férj nevében, hogy az vállalná-e a jelöltséget.

— Nem — közli tömören.

Úgy látszik, ő másként gondolta.

Ó. J.

Átmentett lelkek

Nemrég az egyik szerkesztőségi értekezleten fölvettem, készítsünk egy újságoldalnyi összeállítást a napi névtelen levél- és telefontermésből. Egyértelmű tiltakozás volt a válasz: s többen elmondták, hogy ezzel csak ötleteket adnánk a notórius gyalázkodóknak, s ha csupán az lenne a cél: bemutatnunk a helyzetünket, inkább ne beszéljünk magunkról, és ne is ábrázoljunk ilyen eszközökkel azt a sokat emlegetett politikai és közéleti vitakultúrát.

Az ötlet onnan jött, hogy néhány cikkünk után egyszerre vagyunk kommunisták, fasiszták, és ami a legszebb: liberális bolsevikok. Ez persze normális lenne a papirkosaram számára, de mégsem az, ha minden minősítéssel komolyan szeretnék foglalkozni. Eppen ezért gyakran eszembe jut, hogy a legkülönfélébb bélyegeket ránk sütő polgárokat nagy örömmel ültetném le egy asztalhoz, hogy vitáink meg talán ok, mely jegyek alapján lehet egy sajtótermék egyszerre baloldali és a kommunistákat diszkrimináló, ateista és elvtelen pápista. És ha eme asztaltól föl-fölbattanva torkuk vérszéig érvelnének saját igazuk mellett, végszót adva, halkán jegezném meg: Uraim, ilyen egy néplap.

Sietve kopogom ide: nem a vitakultúráról beszélek. Ezt a csontot leragatták, leragatták velünk letűnt korok nagyvezérei. Ezért hát más-

ra irányítanám a figyelmet, ha meghallgattatok.

Uralkodik errefelé ugyanis egy lelki magatartás, amiről a diktatúra alatt azt hittük, hogy ez az örök ellenzékiével azonos, holott ez többnyire nem más, mint az örök sértett. Tulajdonosa azzal a tévképzettel él együtt, hogy véleményét ellenzéki támadják, nézeteinek érvényesülését pedig a sötétben bújkáló retrográd erők akadályozzák meg — természetesen összeesküdvé, konspirálva és nemzetellenesen. Ez a személyiség nem tud váltani, alkalmatlan fölfogni azt, hogy győzött, hogy nézeteit nem kell többé titkolni, sőt véleménye megformáltan törvényhozó erő is lehet.

Nem. Emberünk képtelen elfogadni, hogy a struktúrateremtő szerepe került, inkább kiéli annak is maradék lehetőségét, hogy most már akár a diszembelvényről, de legalább is büntetlenül korholhatja politikai ellenfeleit. Dúltan, öntudattal, átmentett lélekkel, átmentett sértődöttséggel — a hatalmukat többek között éppen miatta átmentő erőikkel szemben. S nem érzékeli — miért is tudná? —, hogy éppen ő, aki annyira akarta szóban és titkos írásban, szóval, éppen ő nem váltott rendszert, mert nem váltott gondolkodást, nem váltott szándékot.

Tudom, minden eszmerendszernek megvannak a farizeusai — rajtuk lehet kritizálni a gondolatot. És ugyanígy minden nézetnek szület-

nek szélsőségei, akik viszont leplezik az adott gondolatkörre épült struktúrát, azaz mintegy kibeszélik a gyengeséget.

Ha nem is tőlük, de tanulni kellene rajtuk.

Hadd emlékeztessék arra, milyen nevétségsek voltak a kommunista ideológia fizetett főkorifeusai egy-egy sajtóbotrány idején. Jelentéseket gyártottak, kihallgatásokat vezényeltek, berendelték és kinyilatkoztattak, működtették az alulról fölfelé, majd pedig a fölülről lefelé ható becsinálás mechanizmusát, csak éppen arról feledkeztek meg, hogy döntéshozó hatalom volt a kezükben. És botrányok megpróbáltatások nélküli időszakokban is a földalatti mozgalom jegyeit hordozták magukon, titkos irataikkal, keserűen szellemletlen zártkörű rendezvényekkel, állandó sugdolózásaikkal, mintha igazából visszavágyának a régi jó ellenzéki időkbe, amikor minden begyűjtött pofon után egyed-fejlődésnek indult a leninista proletáröntudat.

Ezt persze csak azért mondom, mert félek ezektől a párhuzamoktól. Meg a kelet-európai készlethez fejlődés ténveitől is, mely ebben az összefüggésben annyit tesz, hogy egy korábbi hatalom birtokosai a politikai praxisból átsétálnak a gazdaságba, míg az új politikai élet egy részét önmagával acsarkodik, másrészt pedig — nosztalgikus vágyat érezve a múlt büntetlen kibeszélése iránt — kivont karddal vágtat vissza a halzsiros, vagy valamely előkelőbb ósházába.

Dlusztus Imre

...és Tápén

Zsúfolásig megtelt tegnap délután két órakor a művelődési otthon nagyterme. A falugyűlésen megjelent Tühegyi József alpolgármester, dr. Bratinka József országgyűlési képviselő és Kóha Róbert, a konzervatív frakció vezetője, közbiztonsági tanácsnok is. Dubez György, a szervezési és jogi osztály irányítója a törvényes kereteket biztosítottak, ítélt, s felszólította az egybegyűlteket, tagyennek javaslatokat a tápai részönkormányzat névsorára.

— Találjunk végre egy olyan főnököt, aki helybeli, ez itt a lényeg — rikoltotta egy hang. A hátsó sorokat hatatosan fegyelmezte egy nyugdíjas asszony: — A kiskerttulajdonosok szavazócédulát nem kaptak, ne keltsenek hangulatot! A jelölést végigkísérték a közbekiabálások, nem egy esetben a fújólások.

A tápaiak összesen 27 személyt láttak alkalmasnak a feladatok ellátására. A közgyűlés Márton György mellé 10 képviselőt választ.

A tápai erősrrend: Laczi József (273), Miklós Nagy Ferenc (269), Ábrahám László (244), Kószó Istvánné (228), Lele Ambrus (226), Makra Mihály (213), dr. Timárné Horváth Magdolna (209), Tóth Zoltán (206), Révész Károly (202), Lele József (199), Ménesi Lajosné (184), Miklós József (169), Gora László (160), Márta István (160), Vanyorek Károly (158), Békési Györgyné (150), Gulyás István (138), dr. Saljai Miklós (125), Fülöp András (118), Miklós János (117), Hegedűs Gábor (109), Miklós Sándor (107), Kócsikné Süli Mária (105), David István (102), Török Antal (101), Karai Rózsa (97), Terhes András (82).

Ó. J.

Száz kilométer egy szuszra

Elektromos „pingvin” — Vásárhelyről

Régi álom az elektromos meghajtású személygépkocsi, talán nincs is olyan nagyobb autógyár, amelyik ne ölt volna dollármilliárdokat a fejlesztésekre. Az átütő siker azonban rendszerint elmaradt, s ennek legfőbb oka, hogy az elektromos energiát tároló akkumulátorok még mindig túl nagyok, nehezek, illetve csaknem megfizethetetlenek. Egy feltöltéssel ezek az autók csak harmad-ötödannyi kilométert képesek megtenni, mint benzines társaik. Ennek fényében tehát meglepő az a hír, hogy egy kft. elektromos meghajtású személygépkocsikat gyárt Hódmezővásárhelyen.

A Pinguin Kft. peremvárosi üzemépülete előtt fel-tucat vadonatúj, soha nem látott, kicsit samarás, oltított, mai divatnak megfelelő vonalvezetésű autók: a TAVRIA ZAZ 1102. Üresen kicsit mindegyik fenn hordja a hátulját, akkumulátorokkal terhelve azonban mindjárt harmonikusá válik az autó.

A bázeli Fridez Solár Ag. és a Pinguin közös vállalata tavaly szeptemberben alakult, s a Szovjetunióból — valutáért — vásárolt autókba szerel svájci villanymotort és magyar gyártmányú akkumulátorokat. A mintautó október végén „indult” Svájcba, ahol a szükséges engedélyt két hét alatt megkapták a vásárhelyiek. Németországban sem volt fenakadás, s ezzel gyakorlatilag megnyílt az út Auszriába is. Jelenleg a nullszériát gyártják, szűk két hete tizenegy autót már kiszállítottak Svájcba. Idén egyébként körülbelül ezer összeszerelését tervezik, s egyelőre az sem látszik akadálynak, hogy időközben új frekvenciazavarási rendelet látott napvilágot Nyugat-Európában, vagyis ismételt engedélyeztetési eljárások szükségessé válnak.

A világos, tágas, jól felszerelt műhely egyik satupadja mellett egészen szokatlan díszlet, azaz inkább tartozék: három láda sör, a felső rekeszben az üvegek kétharmada üres. Nagyra nyílt szememet látva Sebesy Zoltán műszaki igazgató megelőzi a kérdésemet. „Higgye el, még senki sem vitte túlzásba, nem élt vissza a lehetőséggel. Nálunk nem szabad hibáznia.”

A TAVRIA nyitott motor- és közepes nagyságú benzincsomagterében, a speciálisan kialakított tepsikben sűrűn egymás mellett sorjáznak az akkumulátorok. Hátul 9, elől 5 darab, egyenként 230 amperórás teljesítménnyel. (Sima Lada-aksiból majd 60 darabra lenne szükség, ugyanakkora tárolókapacitáshoz.) Az autó az áramforrásoknak köszönhetően 400 kilogrammal nehezebb az eredeti változatnál, amelyből egyébként megmaradt az ötszösséggel váltó is. A 85-90 kilométer/óra végsebességű, 4-5 személyes elektromos TAVRIA megerősített fu-

tóművel és karosszériával, 100-120 kilométert tud megtenni egy feltöltéssel. Az akkumulátorok ezer teljes kisülést bírnak. Hogy ennek az új elektromos autónak egyelőre nem lesz piaca Magyarországon, azt azért gondolom, mert Svájcban pontosan annyiba kerül, mint egy Volkswagen.

A megszállott vasutas

Bruno Fridez, a Pinguin svájci partnere nem is olyan régen kezdte.

— Öt-hat éve, még vasutas koromban neveztem egy elektromos kocsiakra irtott versenyen. Négyezer km-t kellett megtenni öt nap alatt, napelmelekkel. A háromkerekű járművet időnként még pedállal is segíteni kellett, s annak több hibája volt, mint előnye.

— A bicikli után mikor jött az autó?

— A következő lépéselőként nagyon könnyű műanyag karosszériába építettünk elektromos motort. A 30, majd 90 darabos széria után csaknem felhagytam a kísérletezéssel, napelmelekkel hálózati áramot temmelni, s azt értékesíteni, jobb üzletnek bizonyult.

— Mégis megtalálta a vásárlóhelyeket?

— Hallottam a dízelmotoros Pulliról, s alkalmasnak találtam elektromos hajtásra. Jó embereket és rossz céget ismertem meg. Egy időben a vállalat megvásárlása is szóba került. Később azonban már csak néhány munkás jött át.

— Hogyan lett ebből TAVRIA?

— Először egy tajvani autótípusban gondolkodtam, de az túl drága volt, s a tával-keletiek különböző jogokat is kértek. A Szovjetunióban három nap alatt sikerült szerződést kötni, azóta folyamatos a szállítás.

— Először egy tajvani autótípusban gondolkodtam, de az túl drága volt, s a tával-keletiek különböző jogokat is kértek. A Szovjetunióban három nap alatt sikerült szerződést kötni, azóta folyamatos a szállítás.

Kovács András